

Joc de miralls en els *Assaigs* de Montaigne

JOAN LLUÍS LLINÀS (*Universitat de les Illes Balears*)

Montaigne proposa una mirada a la natura més neta i ampla, deslligada de les cadenes que sol imposar el costum. Així, assenyalava que cal eixamplar al màxim els límits de la natura, i això encaixa amb les noves teories cosmològiques defensades, per exemple, per Giordano Bruno. La conseqüència d'aquest eixamplament és una imatge d'immensitat i de diversitat, davant de la qual s'accentua la petitesa de l'ésser humà, que, veient tot allò que està fora del seu abast cognoscitiu, provoca encara una imatge més eixamplada. Si el món és una obra d'art, resulta que no tenim l'autor davant per poder interpel·lar-lo sobre el seu pla. Mai no podrem copsar el quadre en la seva totalitat, però la imatge de la natura ens situa adequadament en el món i ens fa reconèixer que la Veritat no depèn del nostre judici, car desconeixem quins són els mecanismes de funcionament de la natura. Malgrat que aquesta imatge d'immensitat pot provocar distància, Montaigne presenta la natura no tan sols com quelcom de desproporcionat i desconegut en relació a nosaltres, sinó com a mare. Reconeixent-nos petits envers ella, veient-nos com a part del quadre, com una petita part d'aquesta immensitat, podem establir una relació harmònica amb ella, acceptant-la com a mare, com a proveïdora del necessari. A més a més aquesta imatge del món és un mirall per a conèixer-nos a nosaltres mateixos i, en conseqüència, per autoeducar-nos. La proposta de Montaigne, doncs, és una proposta de vida. La filosofia moral no consisteix en preceptes teòrics, sinó en el procés de formació d'un mateix mitjançant aquest joc de miralls que ens va mostrant, a cada moment, imatges de nosaltres mateixos.